



עפ"ת 65804/11/20 - מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז חיפה נגד אבי אלקובי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 65804-11-20 מדינת ישראל נ' אלקובי

בפני כבוד השופט אברהם בולוס
מערערת מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)
נגד אבי אלקובי ע"י ב"כ עוה"ד סעדון
משיב

פסק דין

לפני ערעור על קולת העונש בגזר דינו של בית משפט לתעבורה בחדרה (כב' השופט אלכס אחטר) בת"ד 534-09-18 מיום 25.10.20 (להלן: **גזר הדין**).

רקע וההליכים

1. עפ"י כתב האישום המתוקן בשנית אשר הוגש לבית משפט קמא, ביום 8.10.17 המשיב נהג ברכב פרטי בכביש אספלט תקין ויבש. לפי כתב האישום הדרך בה נהג הנאשם ברכבו אינה עירונית, ראות לילה טובה ללא תאורה, שדה הראיה בכיוון נסיעת המשיב פתוח וניתן להבחין באופניים ובפנס האופניים ממרחק של 39.2 מטרים, וברוכב האופניים ממרחק של 28.7 מטרים.
2. אותה עת בכיוון נסיעת המשיב רכבו שני רוכבי אופניים בשול הכביש מימין - י.ב יליד 2002 (להלן: **רוכב א'**) וא.ר יליד 2002 (להלן: **רוכב ב'**), אשר רכב על אופניים עם פנס לבן מאחור.
3. במועד ובמעמד האמור לעיל נהג המשיב ברכב במקום ציבורי בהיותו תחת השפעת אלכוהול. המשיב נהג ברכב בקלות ראש, וללא כל סיבה סבירה סטה מנתיב הנסיעה לימין, פגע עם חזית ימין של רכבו בחלקם האחורי של האופניים של רוכב א', וכתוצאה מכך נפל הרוכב מאופניו ונחבל. בעקבות סטיית רכב המשיב לשול הדרך נפל מאופניו גם רוכב ב' (להלן: **התאונה**).
4. כתוצאה מהתאונה נחבלו בגופם רוכבי האופניים חבלות של ממש:

לרוכב א' - נגרמה חבלה רב מערכתית, שכללה חבלת ראש קשה, דימום מוחי ושברים מרובים. הוא אושפז בב"ח רמב"ם מיום 8.10.17 ועד ליום 25.10.17, ולאחר מכן אושפז בב"ח לוינסטין עד ליום 30.7.18 ונזקק לטיפולים רבים ומגוונים גם לאחר שחרורו מב"ח.

לרוכב ב' - נגרם שבר במפרק שמאל והוא נזקק לסד גבס.

5. בכתב האישום יוחס למשיב ביצוע העבירות הבאות: נהיגה בקלות ראש בניגוד לסעיפים 62(2) + 38(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] התשכ"א - 1961 (להלן: **הפקודה**); סטייה מנתיב נסיעה בניגוד לתקנה 40(א)



לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961 (להלן: **התקנות**) + סעיף 38(3) לפקודה; התנהגות שגרמה לנזק לרכוש וחבלה של ממש לגוף בניגוד לתקנה 21(ב)(2) לתקנות + סעיף 38(3) לפקודה ונהיגה תחת השפעת אלכוהול בניגוד לתקנה 26(2) לתקנות.

6. בתחילת שלב ההוכחות בדיון מיום 19.2.20 המשיב חזר בו מכפירתו, הודה בעובדות כתב האישום המתוקן בשנית והורשע בעבירות המיוחסות לו. כן המשיב הופנה לשירות המבחן לקבלת תסקיר בעניינו.

7. שירות המבחן סקר את מצבו האישי של המשיב, רווק בן 22, אשר סיים 12 שנות לימוד ושירת שירות צבאי מלא כחייל קרבי; המשיב מתגורר עם בני משפחתו ועומד לקראת מעבר למגורים עם בת זוגו, עובד בחברת אבטחה והתחיל לימודים מקוונים בתחום ייעוץ משכנתאות ונדל"ן; שירות המבחן התרשם כי הוריו הינם גורמי תמיכה עבורו המעורבים בחייו. לדברי אמו, המשיב מתמודד עם תחושות רגשיות קשות בשל הנזק שגרם לרכב א' (להלן: **הנפגע**).

שירות המבחן ציין כי למשיב אין עבר פלילי ותעבורתי; המשיב הודה בביצוע העבירות ושיתף כי לפני ביצוען הוא צרך אלכוהול במהלך בילוי חברתי ולתפיסתו שמה כמות מבוקרת, הרגיש כשיר לנהיגה ותיאר שיקול דעת מוטעה כשבחר לעלות על ההגה בעודו תחת השפעת אלכוהול; בהתייחס לנסיבות ביצוע העבירה, המשיב מסר כי התאורה לאורך הכביש לא הייתה מטיבה והוא לא ראה את הנפגע עד אשר התקרב אליו ולא הספיק למנוע את ההתנגשות; המשיב הביע כאב וחרטה בשל נסיבות התאונה ותאר קושי להשלים עם העובדה שהוא גרם נזק לנפגע.

שירות המבחן התרשם, כי המשיב בעל שאיפות נורמטיביות לעתיד, המגלה אמפטיה כנה וכאב כלפי נפגע התאונה. שירות המבחן התרשם מנטיילת אחריות כנה ומוכנות לשאת בענישה קונקרטיה כביטוי של עמדתו וקבלת אחריות. לאור האמור, שירות המבחן המליץ לבחון את האפשרות לשיקום. בהיקשר זה שירות המבחן הציע למשיב להשתתף בהליך גישור בין נפגע ופוגע לצורך קיום שיח ישיר. המשיב הביע נכונות ראשונית לבחון התאמתו להליך זה לצד חשש להתמודד מבחינה רגשית. לפיכך, על מנת לבחון התאמתו של המשיב להליך, שירות המבחן המליץ להטיל על המשיב צו מבחן למשך כחצי שנה. כן הומלץ להטיל ענישה קונקרטיה שתבהיר את חומרת העבירות אך תחזק את חלקיו המתפקדים בדמות צו של"צ בהיקף של 300 שעות, לצד פסילה וחתימה על התחייבות כספית להימנע מעבירה.

8. בדיון מיום 4.8.20 שנועד לשמיעת טיעונים לעונש, נשמעו דבריי הורי הנפגע לעניין השלכות התאונה הקשות על תפקודו הפיזי, הקוגניטיבי והנפשי של הנפגע, כן המשיב מצדו הביע צער על מעשיו והשלכות התאונה, פנה להורי הנפגע וסיפר כי הוא מתפלל לשלומם.

9. לפני מתן גז"ד המשיב הופנה לממונה על עבודות השירות לבדיקת התאמתו לריצוי עונש מאסר בעבודות שירות. ביום 30.8.20 התקבלה חו"ד לפיה המשיב נמצא מתאים לעבודות שירות.

גזר הדין

10. בגזר דינו ביהמ"ש קמא עמד על חומרת העבירות שבוצעו והערכים המוגנים שנפגעו; על העובדה שהמשיב היה נהג חדש במועד האירוע והחזיק ברישיון נהיגה רק מספר חודשים טרם קרות התאונה כאשר היה ללא ניסיון רב על הכביש. למרות זאת המשיב אחז בהגה לאחר שצרך אלכוהול דבר המעיד על רשלנותו הגבוהה; לעניין רשלנותם התורמת של רוכבי האופניים נקבע, כי לא גרמו לתאונה ואולם לא ניתן להתעלם מהעובדה שהנפגע



רכב על אופניים ללא פנסים, ללא קסדה וללא אפוד זוהר בשעת לילה מאוחרת ועל כן יש בהתנהלותו רמה של רשלנות. עם זאת נקבע, כי אין בכך כדי לשחרר את המשיב מאחריותו לביצוע העבירות שביצע.

11. בשל האמור בימ"ש קמא קבע, כי מתחם העונש ההולם הינו החל ממאסר שנע בין 3-9 חודשים אשר יכול שירוצה גם בעבודות שירות, תקופת פסילה בין 6-30 חודשים וזאת לצד ענישה נלווית.

12. בבוא ביהמ"ש קמא לקבוע את העונש הראוי בגדרי המתחם, הוא התייחס לקולה להיות המשיב בחור צעיר ונורמטיבי; תסקיר שירות המבחן החיובי; חרטת המשיב וגילויי אמפתיה כנה למצב הנפגע; העובדה כי למרות התרחשות התאונה המשיב סיים שירות צבאי מלא; כן התחשב בהודאתו של המשיב והחיסכון בזמן השיפוטי; העובדה כי המשיב מחזיק ברישיון נהיגה מזה כשלוש שנים ונעדר כל הרשעה אחרת והתרשמות קצינת המבחן כי הטלת ענישה כמו מאסר גם אם בעבודות שירות עלולה להרע את מצבו של המשיב ולהפריע בשיקומו.

13. מנגד, בימ"ש קמא שקל לחומרה את הפגיעות הקשות שנגרמו לנפגע והעובדה שהמשיב בחר לנהוג תחת השפעת אלכוהול. על כן, בימ"ש קמא סבר כי אין זה נכון להטיל על המשיב צו של"צ בלבד, מאחר והדבר לא ישקף את חומרת מעשיו. בימ"ש קמא קבע, כי הטלת עונש מאסר לביצוע בעבודות שירות ברף התחתון של המתחם שצוין, תקופת פסילה לא קצרה וענישה הצופה פני עתיד ישקפו את חומרת מעשי המשיב.

14. לאור זאת, ביהמ"ש קמא הטיל על המשיב 3 חודשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות; מאסר על תנאי לתקופה של 4 חודשים למשך 3 שנים; פסילה בפועל מלנהוג לתקופה של 18 חודשים בניכוי 60 ימי פסילה מנהלית שכבר רוצו; פסילה על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים ופיצוי לנפגע בסך של 3,000 ₪.

טענות הצדדים

15. לגישת המערערת, שגה בימ"ש קמא עת לא ייחס את החומרה הראויה לעבירות בהן הורשע המשיב והסתפק בהטלת העונשים שהוטלו; בכך שלא נתן ביטוי הולם בענישה לקביעתו בגזה"ד כי רשלנות המשיב הינה ברמה גבוהה; לא ייחס משקל רב יותר למעשי המשיב שנהג בשעת לילה מאוחרת תחת השפעת אלכוהול וסטה מנתיב נסיעתו, גם לא לתוצאות מעשיו והפגיעות הקשות מהן סובל הנפגע.

בימ"ש קמא שגה עת קבע, כי הייתה רשלנות תורמת מצד הנפגעים ושגה כשנתן לכך משקל בעת קביעת העונש שכן קביעה זו עומדת בניגוד לעובדות כתב האישום לפיהן ראות הלילה הייתה טובה והמרחקים מהם ניתן היה להבחין באופניים.

בימ"ש קמא שגה בקביעת מתחם הענישה אשר אינו הולם את הערך החברתי שנפגע ונסיבות ביצוע העבירה; שגה בימ"ש קמא עת נמנע מהטלת רכיב מאסר בפועל של ממש והסתפק במאסר בעבודות שירות לתקופה קצרה, הסתפק בהטלת עונש פסילה קצר והטלת פיצוי מינימאלי שאינו הולם את תוצאות התאונה הקשה והינו בניגוד לתכליות הקיימות במתן פיצוי לנפגע עבירה בהליך פלילי; לטענת המערערת העונש שהוטל סוטה לקולה מרמת הענישה המתחייבת בנסיבות דן ואין בו כדי להרתיע את המשיב ויתר ציבור הנהגים.



16. מנגד, בדיון שהתקיים בפניי, המשיב טען כי המערערת מתעלמת מהסדר הטיעון שגובש בין הצדדים בהליך קמא לעניין טווח הענישה. המשיב סמך את ידיו על מסקנותיו של ביהמ"ש קמא. הוא טען שהעונש הינו סביר, ובמלאכתו ביהמ"ש קמא שקל את כל הנסיבות והשיקולים הרלוונטיים והתחשב במכלול רכיבי העונש תוך עריכת איזון בין מרכיבי הענישה לבין מצבו האישי של המשיב. כן הזכיר את ההלכה לפיה ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בקביעת העונש אלא במקרים חריגים.

דין והכרעה

17. תחילה ולפני שאביא את התייחסותי למחלוקות לעניין העונש, אתייחס לטענת המשיב כי דרכה של המערערת חסומה נוכח הסדר הטיעון שכלל טווח ענישה מוסכם אליו הגיעו הצדדים בהליך קמא. עיינתי שוב ושב בפרוטוקול הדיון, ולא מצאתי זכר גם לא רמז לקיומה של הסכמה לעניין העונש, לא להסדר סגור ולא להסדר טווח. ההסכמות שהתגבשו בין הצדדים היו ברורות והועלו על הכתב בפרוטוקול הדיון ולפיהן, כתב האישום יתוקן, המשיב יורשע, עניינו יופנה לקבלת תסקיר ושני הצדדים יהיו חופשיים בטיעוניהם לעניין העונש. זה ההסדר והוא לא כולל התייחסות לעניין העונש ובוודאי אין בו כדי לכבול את ידי המערערת בטיעוניה בביהמ"ש קמא וגם לא בערעור.

18. אין צורך להכביר במילים באשר למסוכנות הטמונה בביצוע העבירה של נהיגה תחת השפעת אלכוהול הן כלפי הנהג עצמו והן כלפי כלל המשתמשים בדרך: "נהיגה בשכרות הינה אחת מן הסיבות המרכזיות לגרימתן של תאונות דרכים, דבר המסכן את שלום הציבור ופוגע בביטחונו. אשר על כן, מדיניות הענישה בעבירות אלה, מחייבת את בית המשפט לנהוג ביד קשה בנהגים שיכורים- תהא רמת האלכוהול בדמם, אשר תהא". (רע"פ 7042/13 נעים סולטאן נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (26.12.2013); כן ראו: רע"פ 2508/11 סמולנסקי נ' מדינת ישראל (31.3.11)).

19. זו גם המדיניות באשר לעבירות תעבורה המובילות לתאונות דרכים בהן נגרמות חבלות של ממש: "מערכת המשפט נתקלת בהרוגים ובפצועים של תאונות הדרכים הן בתחום הפלילי והן בתחום האזרחי, ומדי שנה מוגשות בבתי המשפט לערכאותיהם השונות אלפי תביעות על נזקי גוף שנגרמו כתוצאה מתאונות דרכים. מקומו של בית המשפט במלחמת החורמה נגד תופעה קשה זו לא נפקד, ועליו להמשיך להירתם ולהרים תרומתו למען מאבק עיקש זה, בין היתר באמצעות הדאגה לענישה הולמת, אשר תסייע להגברת המודעות בדבר המחיר הכרוך בהפרת כללי ההתנהגות על הכביש" (ע"פ 2247/10 שלום ימיני נ' מדינת ישראל, פסקה 76 והאסמכתאות שם (12.1.11); ראו גם רע"פ 2564/12 קרני נ' מדינת ישראל (24.6.12); רע"פ 3764/05 בן זויה נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (21.4.05)).

20. ובאשר לשילוב של שתי הנסיבות - נהיגה תחת השפעת אלכוהול שגרמה לתאונת דרכים עם חבלות גוף קשות: "אין ספק, שהמדובר בעניינו בנהיגה מסוכנת ברכב תוך זלזול במשתמשים אחרים בדרך. אין המדובר בטעות אנוש, ואין המדובר בגורמים חיצוניים שתרמו לקרות תאונה. בפנינו מקרה מובהק של נטילת הגה מכונית על ידי מי שיודע ומרגיש שהוא נמצא תחת השפעת משקאות משכרים, מצב אשר אינו מאפשר לו נהיגה בטוחה ברכב, ובכך הוא נוטל על עצמו סיכון של פגיעה באחרים. עניינו, איפוא, בעבירה חמורה אשר תוצאותיה חמורות. רבות נאמר ונכתב על ריבוי תאונות הדרכים ועל חובתו של בית המשפט לתרום את חלקו להדברת הנגע של תאונות אלה. ובפרט, באותם מקרים כשהנהיגה היא פרי התנהגות מופקרת של לקיחת סיכונים, אשר תוצאותיה קשות וכרוכות בקטילת חיי אדם או בפגיעה חמורה באחרים" (ע"פ 3152/93 זיו פרידמן נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (28.2.94)).



21. כדי שאמחיש את מדיניות הענשיה המקובלת בכגון דא אפנה לרע"פ 8529/14 **אביה אדמסו נ' מדינת ישראל** (28.01.2015). הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של גרימת נזק לרכוש או לאדם; רשלנות; סטיה מנתיב; נהיגה בשכרות וכן חבלה של ממש. המבקש נהג בהיותו שיכור, סטה לשול הדרך והתנגש ברכב פרטי חונה, משהמשיך בנסיעתו פגע ברכב פרטי נוסף שחונה. כתוצאה מכך, הנאשם גרם לתאונת דרכים בה נחבל בגופו חבלה של ממש וכלי הרכב המעורבים ניזוקו. נקבע מתחם עונש הולם הנע בין מספר חודשי עבודות שירות לבין מספר חודשי מאסר בפועל. הנאשם בן 39, נשוי ואב לארבעה ילדים. הנאשם ומשפחתו נתונים במצוקה כלכלית יומיומית ומוכרים על ידי גורמי הרווחה. הוטל על הנאשם, בין היתר, עונש של חמישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ופסילה מלנהוג לתקופה של שנתיים.

מקרה נוסף נידון בעפ"ת (מחוזי חי') 26301-09-14 **מדינת ישראל נ' אסמרה טשלה** (19.11.2014) - גם במקרה זה הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירות של נהיגה ברשלנות, נהיגה בשכרות, התנהגות שגרמה נזק לרכוש וחבלה של ממש לגוף, גרימת חבלה של ממש, נהיגה במהירות בלתי סבירה ומעל המותר וחוסר ביטוח. הנאשם נהג ברכב כשהוא שיכור, סטה ממסלול נסיעתו, חצה אי תנועה בנוי תוך עקירת צמחייה, ולבסוף פגע בהולך רגל קשיש אשר נפגע בפגיעות קשות, לרבות חבלת ראש קשה ונותר מרותק לכיסא גלגלים עם נכות בשיעור 100% לצמיתות. מתחם הענישה שנקבע נע בין 8 ל-18 חודשי מאסר בפועל, לצד פסילת רישיון הנהיגה למשך מספר שנים. המשיב בחור צעיר בן 25, רווק, נעדר הרשעות קודמות, אשר קיבל את רישיון הנהיגה אך חמישה חודשים קודם לתאונה. בגזר הדין הוטלו על המשיב 8 חודשי מאסר בפועל; 6 חודשי מאסר על תנאי; פסילת רישיון הנהיגה לתקופה של 5 שנים; 12 חודשי פסילה על תנאי והתחייבות כספית בסך 10,000 ₪.

22. אמנם המשיב הוא אדם צעיר ונורמטיבי, ללא עבר תעבורתי ופלילי, אשר הביע חרטה עמוקה וכנה על מעשיו, הודה וחסך בזמן שיפוטי וגם סיכויי שיקומו הינם טובים. יחד עם זאת, בקביעת העונש ההולם יש ליתן משקל רב להתנהלות המשיב אשר אחז בהגה לאחר שצרך אלכוהול, כשהוא נהג חדש הנעדר ניסיון ובמהלך נהיגתו סטה מנתיב נסיעתו, פגע בשני רוכבי אופניים אשר רכבו אותה העת בשולי הכביש והסב לפחות לאחד מהם נזקי גוף קשים ביותר.

המשיב בהתנהלותו הפגין רשלנות רבה ולמעשה נטל על עצמו סיכון שלמרבה הצער התממש. לכך מצטרפת התוצאה הקשה אשר הותירה את הנפגע, בחור צעיר שבמועד התאונה היה כבן 18, עם חבלות ומגבלות רבות ומורכבות שכתוצאה מהן חייו השתנו לאין שיעור.

23. לאור האמור לעיל, במקרה דנן בו עסקין בנהג חדש, בנהיגה תחת השפעת אלכוהול, ברף רשלנות גבוהה ובחבלות הקשות שנגרמו לנפגע, כן בשים לב למדיניות הענישה אני סבור כי ביהמ"ש קמא הקל באופן בולט עם המשיב.

נוכח נסיבותיו המיוחדות של מקרה זה וההלכה המחייבת החמרה בענישה במקרים בהם עסקין בפציעות חמורות שנגרמו בשל העובדה שהמשיב נהג תחת השפעת אלכוהול בהיותו נהג חדש- היה נכון להביא לידי ביטוי את חומרת מעשיו והגישה המקובלת בפסיקה בקביעת מתחם העולה על זה שנקבע בגז"ד וגם בהטלת עונש חמור יותר



ומרתיע.

24. במסקנתי כי נכון לקבל את הערעור, לא התעלמתי מההלכה לפיה ערכאת הערעור אינה נוהגת להתערב בעונש שנקבע על-ידי הערכאה הדיונית. על אף שזו הגישה אלא שבמקרה זה שוכנעתי, כאמור לעיל, כי העונש חורג באופן בולט ממדיניות הענישה הנוהגת והראויה, דבר המחייב התערבותה של ערכאת הערעור (ע"פ 258/17 סלאח נ' מדינת ישראל, פס' 14 (10.8.2017); ע"פ 8057/16 שטרימר נ' מדינת ישראל, פס' 15 (9.8.2017)). לאחר שנתתי את דעתי לכלל לפיו ערכאת הערעור אינה נוטה למצות את הדין עם הנאשם (ע"פ 8381/17 מדינת ישראל נ' איכילוב (24.4.2018)), אני מקבל את הערעור בכך שעונש המאסר בפועל אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות יעמוד על 6 חודשים והפסילה בפועל על 30 חודשים בניכוי פסילה מנהלית. על אף שנראה כי גם רכיב הפיצוי הינו נמוך עד מאוד בהתחשב בחבלתו הקשה של הנפגע, אלא שהנפגע צפוי לזכות בפיצוי מלא מאת המשיב ומבטחתו בגין מלוא נזקיו ועד לסיומו של אותו הליך אזרחי גם לתשלומים תכופים. לאור זאת, ומהטעם שההתערבות ברכיב זה שמורה רק למקרים קיצוניים (ע"פ 8074/16 יורי סוליימנוב נ' מדינת ישראל, פסקה 69 (02.04.2020)), לא ראיתי הצדקה להתערבותה של ערכאת הערעור בפיצוי. גם יתר רכיבי העונש כפי שנקבעו ע"י ביהמ"ש קמא יישארו בעינם.

25. המשיב יתייצב לתחילת ריצוי עבודות השירות במקום שנקבע בגז"ד של ביהמ"ש קמא ביום 10.1.21 שעה 8:00.

ניתן היום, כ"ד כסלו תשפ"א, 10 דצמבר 2020, במעמד ב"כ המערערת עו"ד אור זך, המשיב

ובא כוחו, עו"ד סעדון.